

Duminica a 21-a după Rusalii

(Pilda semănătorului - pomenirea Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic)

11 octombrie 2026

Evangelhia Duminicii a 21-a după Rusalii

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și, semănând el, una a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o. Și alta a căzut pe piatră și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Alta a căzut între spini, iar spinii, crescând cu ea, au înăbușit-o. Iar alta a căzut pe pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit, să audă! Și ucenicii Lui Îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta? El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele Împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți, în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă. Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu; **cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor**, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască; iar **cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină**; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută **între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar, umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc**. Iar cea de pe pământ bun sunt cei care, **cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc** întru răbdare. După ce a spus acestea, a strigat: Cine are urechi de auzit, să audă!” (Ev. Luca 8, 5-15).

Evangelhia Sfinților Părinți

„În vremea aceea Iisus, ridicându-Și ochii către cer, a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească, precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui. **Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis**. Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea. Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat și cuvântul Tău l-au păzit. Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine, căci cuvintele pe care Mi le-ai dat, Eu le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit și au crezut acum că Tu M-ai trimis. Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ei sunt ai Tăi. Și toate ale Mele sunt ale Tale și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat, **ca să fie una, precum suntem Noi**. Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău pe cei pe care Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit niciunul dintre ei, decât numai fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura. Iar acum vin la Tine și pe acestea le grăiesc în lume, pentru ca bucuria Mea să o aibă deplină în ei” (Ev. Ioan 17, 1-13).

Biserica îi pomenește pe „Sfinții și Fericiții Părinți” de la Sinodul al VII-lea Ecumenic în duminica ce cade între 11 și 17 octombrie, începând cu secolul al X-lea. Data sărbătorii este legată de încheierea lucrărilor sinodale la 13 octombrie 787, ziua în care împărăteasa Irina și fiul său Constantin al VI-lea au semnat alături de Părinții sinodali hotărârea sinodală privitoare la cinstirea Sfințelor Icoane. Adesea, așa cum se întâmplă și în acest an, pomenirea *Sfinților Părinți de la Sinodul VII Ecumenic* se suprapune cu *Duminica a 21-a după Rusalii*, în care se citește *Pilda semănătorului*, o pericopă evanghelică care are în centru modul primirii cuvântului lui Dumnezeu în sufletul nostru. Prin aceasta, Biserica ne propune o amplă meditație asupra rolului pe care *cuvântul* și *imagea*, care corespund simțurilor auzului și văzului, îl joacă în viața

creștină. În rândurile următoare mă voi opri la tematica puterii cuvântului lui Dumnezeu și a influenței icoanelor asupra vieții duhovnicești.

1. Cuvântul și puterea sa roditoare în inimă

Parabola semănătorului este una dintre puținele pilde ale Noului Testament pe care Iisus o și tâlcuiește după rostire. Mântuitorul arată că „sămânța” din parabolă este cuvântul lui Dumnezeu. El Însuși este în același timp Logosul cel veșnic sau Cuvântul lui Dumnezeu, precum și Semănătorul, adică Cuvântul Întropat, coborât pe pământ spre a vesti iubirea lui Dumnezeu și mântui lumea. Apostolii, episcopii, preoții și diaconii continuă această misiune de aruncare a semințelor cuvântului dumnezeiesc prin slujirea lor până astăzi. În urma semănării cuvântului **parabola prezintă o împătrită tipologie a primirii și păstrării acestuia**, descriind trei categorii de ascultători, în care cuvântul lui Dumnezeu rodește pentru o vreme, iar apoi roadele se pierd, și o a patra categorie formată din cei „cu inimă curată și bună”, care „aud cuvântul, îl păstrează și rodesc întru răbdare”. Fără a intra în cazuistica fiecărei tipologii în parte, doresc să subliniez în rândurile următoare câteva elemente esențiale, care să ne ajute să primim și noi cuvântul dumnezeiesc și să îl păstrăm în inimă spre a aduce roadă.

Parabola ne arată în primul rând faptul că **cuvântul lui Dumnezeu are mereu și pretutindeni unde este „semănat” puterea de a rodi, însă rodirea depinde de felul în care este primit și păstrat în inima omului!** Problema în această pildă nu este cuvântul lui Dumnezeu, ci „pământul” pe care cade, adică modul în care mintea și inima omului îl primește și îl păstrează. În al doilea rând, **Cuvântul lui Dumnezeu este semnificat de sămânță, care pare neînsemnată și mică, însă în ea este concentrată toată puterea de viață și rodire ulterioară.** Aceasta ne arată că și un scurt cuvânt al lui Dumnezeu – un verset, o propoziție din Evanghelie, un îndemn, o invitație – poate lucra în inima unui om cu putere și o poate transforma. În al treilea rând, iar acest lucru este fundamental, parabola ne arată că **cuvântul lui Dumnezeu nu se adresează doar minții, ci în mod special „inimii adânci a omului”**¹. El trebuie înțeles și cu mintea, însă rodește doar dacă pătrunde în inimă, în adâncul sufletului. Duhul Sfânt a sădit în noi de la Sfântul Botez capacitatea de a ne lăsa transformați de cuvântul lui Dumnezeu, când „ne-am îmbrăcat în Hristos”. Părintele Placide Deseille arată că dacă primim cu inimă curată cuvântul lui Dumnezeu și acesta ajunge în inimă, el ajută înclinațiile și impulsurile bune sădite de Sfântul Duh înlăuntrul nostru „să se concretizeze încetul cu încetul” precum și să ne călăuzească întreaga viață toate gândurile și toate faptele”².

Cel mai puternic cuvânt dumnezeiesc pe care îl ascultăm pe pământ este Sfânta Evanghelie. Când aceasta este citită de diacon, el cere mai întâi binecuvântarea arhiereului sau a preotului, iar aceștia spun: „Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului, slăvitului, întru tot lăudatului Apostol și Evanghelist (N), **să-ți dea ție, celui ce binevestești, cuvânt cu putere multă, spre plinirea Evangheliei iubitului Său Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos**”. Iar diaconul răspunde: „Fie mie după cuvântul tău, părinte”. *Rugăciunea dinaintea de Evanghelie* arată că acest „cuvânt cu putere multă” nu se adresează doar minții, ci și inimii:

„Strălucește în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpâne, lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale și deschide ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicelor Tale propovăduiri. Pune în noi și frica fericitelor Tale porunci, ca, toate poftetele trupești călcând, să viețuim

¹ Arhimandritul Sofronie, *Viața și învățătura Starețului Siluan Athonitul*, Deisis, Sibiu, s.a., p. 236.

² Părintele Placide Deseille, *Cununa binecuvântată a anului creștin. Predici la Duminicile și Sărbătorile anului liturgic*, Editura Doxologia, Iași, 2015, p. 89.

duhovnicește, cugetând și făcând toate cele ce sunt spre bună-plăcerea Ta³.

Rugăciunea aceasta rostită de preot pentru toți cei prezenți este adresată direct lui Hristos, Care este chemat să deschidă inimile celor prezenți, precum și „ochii gândului” acestora, pentru ca toți să ajungă prin ascultarea și primirea cuvintelor Evangheliei la cunoașterea dumnezeirii Sale. Rugăciunea ne arată că **scopul ascultării cuvântului lui Dumnezeu este așezarea ascultătorilor în spațiul poruncilor lui Dumnezeu, biruința asupra păcatelor și patimilor, altfel spus viața duhovnicească**. Nu ajunge așadar doar cinstirea exterioară a cuvintelor dumnezeiești prin sărutarea Sfintei Evanghelii, ci este nevoie de primirea acestora în minte și inimă, pentru a primi putere și a ne umple de lumina lui Dumnezeu. Așadar, nu suntem chemați doar să sărutăm Sfânta Evanghelie, ci și să împlinim poruncile și sfaturile dumnezeiești!

Părintele Teofil Părăian recomanda fiilor săi duhovnicești, ca, **pe lângă rugăciunile rânduite, să citească zilnic și două capitole din Noul Testament**. Citirea Sfintei Scripturi ajută foarte mult la rodirea cuvântului lui Dumnezeu în sufletul nostru, mai ales dacă acesta este meditat de-a lungul întregii zile. În acest mod ne umple mintea, căreia îi dă puterea de a îndepărta gândurile păcătoase și lumești, și astfel ne ajută să sporim duhovnicește.

2. Pomenirea Sf. Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic și puterea Sfintelor Icoane

În Biserica Ortodoxă există sărbători ale tuturor Sinoadelor Ecumenice, în care sunt pomeniți Părinții care au participat la acestea și au stabilit dogmele sau adevărurile de credință ale Bisericii. Sinoadele Ecumenice sunt, de asemenea, pictate în pridvorul bisericii, pentru a arăta că celebrarea liturgică se întemeiază pe adevărul revelat de Dumnezeu în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Cele șapte Sinoade Ecumenice ținute între anii 325 și 787 au stabilit trei dogme centrale ale Ortodoxiei: a Preasfintei Treimi, a Domnului Hristos (om adevărat și Dumnezeu adevărat) și a Sfintelor Icoane. Trei Sinoade Ecumenice sunt serbate duminica, iar prin aceasta se bucură de o cinstire liturgică deosebită: Sinodul I Ecumenic (duminica după Înălțarea Domnului); Sinodul IV Ecumenic (duminica după 16 iulie); Sinodul VII Ecumenic (duminica dintre 11-17 octombrie). Prin pomenirea Sfinților Părinți în sinaxa liturgică, Biserica arată că **adevărul dogmatic nu este o decizie teoretică, care trebuie cunoscută cu mintea, ci un adevăr existențial, care trebuie trăit liturgic prin mărturisire, cântări și rugăciuni**.

Importanța Sfintelor Icoane pentru lumea contemporană este providențială, deoarece imaginile au un impact mai puternic decât cuvântul asupra sufletului uman. Într-o lume dominată de imagine, majoritatea științelor au inițiat așa-numitul „iconic turn”, în germană „ikonische Wende”, adică „întoarcerea la icoană”. Științele din afara teologiei înțeleg prin „icon” orice imagine, recunoscând că imaginile au foarte mare putere asupra noastră, ne pot întrista, umple de patimi, ridica sau motiva. Puterea imaginilor a fost recunoscută de teologia ortodoxă în mod special prin decizia Sinodului VII Ecumenic din 787, când Sfinții Părinți au decis inspirați fiind de Sfântul Duh să se cinstească Sfintele Icoane, arătând în decizia sinodală și folosul lor pentru viața duhovnicească:

„(...) cu cât sunt mai des contemplate aceste reprezentări biblice, cu atât mai mult este îndreptat credinciosul să-și amintească de prototip, să-i urmeze exemplul, să-i aducă cucernică venerare, prin manifestări pioase,

³ Liturghier, pp. 147-148.

fără a fi aceas^{ta} înțeleasă ca adorare, care se cuvine numai lui Dumnezeu, ci ca acea venerare adusă semnului sfin^{tei} și de viață făc^{ătoare}ii Crucii, Sfin^{tei} Evanghelii și al^{tor} sfin^{te} obiec^{te}, adică prin **tămâiere și aprindere de lumânări și candel**e, cum ne învață vechea Tradiție, căci cins^{tea} adusă icoanei se ridică la cel reprezen^{tat} în icoană. **Cine cinstește icoana, cinstește persoana zugrăvită pe ea**"⁴.

Cinstirea și contemplarea Sfințelor Icoane aduc minții și inimii omului foarte mare folos, căci tot ceea ce intră în mintea și sufletul nostru trece prin simțuri, iar prin văz suntem influențați în mod decisiv. „**Spune-mi ce privești, ca să-ți spun cine ești!**”, am putea formula succint. Imaginile violenței, ale urii, ale desfrânării, promovate astăzi prin toate canalele mass-media, nasc în sufletul omului patimi și păcate, în timp ce Sfintele Icoane ca imagini ale iubirii, ale jertfei, ale dăruirii, ale smereniei și frumuseții spirituale îi transformă pe cinstitori după chipurile Sfinților reprezentați în ele. Dacă în camera unui copil sunt imagini cu monștrii sau scene agresive, fără voia lui, acesta va fi influențat de ele. Dacă dimpotrivă sunt icoane, arde candela și este o atmosferă de credință și lumină, acestea îl vor influența în direcția dăruirii, curăției și a iubirii.

Icoana este un instrument al comuniunii, al cărei țel este întotdeauna iubirea! Pentru nașterea iubirii este fundamentală încrucișarea ochilor privitorului cu ochii lui Hristos, ai Maicii Domnului sau ai Sfântului din icoană. Prin această încrucișare a ochilor începe comuniunea și se naște iubirea omului pentru Dumnezeu și dorința de viață sfântă. Țelul unei icoane este iubirea și viața trăită în bucuria credinței. Acest lucru îl mărturisim de fiecare dată când ne rugăm înaintea Icoanei Mântuitorului Hristos:

„Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule, cerând iertare greșelilor noastre, Hristoase Dumnezeu; că **de voie ai binevoit a Te sui cu trupul pe Cruce**, ca să izbăvești din robia vrăjmașului pe cei pe care i-ai zidit. Pentru aceasta, cu mulțumire strigăm Ție: **Toate le-ai umplut de bucurie**, Mântuitorul nostru, Cel ce ai venit să mântuiești lumea”.

Paradoxul unei icoane constă în faptul că nu noi privim întâi icoana, ci suntem priviți de Dumnezeu din icoană. **Dumnezeu reprezentat în icoană ne privește cu o privire intențională, care vine din veșnicie și așteaptă un răspuns.** Când privirea mea întâlnește ochii Pantocratorului, atunci simt că nu sunt singur în univers, ci sunt privit și iubit de Cineva, Care dorește cu mine o relație de iubire veșnică. Această modalitate de a înțelege icoana se numește perspectivă inversă, fiind cunoscută și în artă și alte științe. Icoana prezintă astfel istoria mântuirii ca istorie a alergării lui Dumnezeu după om, iar nu invers. Un alt paradox al unei icoane constă în faptul că „fiecare închinător vede că este văzut”, indiferent de locul în care se află în locașul bisericii sau în camera de rugăciune de acasă.

În calitate de preot la Biserica Sfântul Arhidiacon Ștefan – Cuibul cu Barză din București, am avut privilegiul să o însoțesc o doamnă bătrână pe nume Ana în ultimele clipe ale vieții sale. Mi-a povestit că directorii comuniști ai unei întreprinderi de stat din București, la care era angajată, au aflat că avea multe icoane pe pereții din sufrageria casei sale. Ateii comuniști i-au poruncit să îndepărteze icoanele din casă, altfel își va pierde locul de muncă. În timpul unei inspecții la domiciliu, au găsit toate icoanele pe perete, cu candela aprinsă în fața lor. La amenințările lor că, dacă nu îndepărtează icoanele, își va pierde locul de muncă, ea a răspuns: „Puteți să-mi faceți ce vreți, să-mi pierd locul de muncă, chiar să-mi luați icoanele, dar pe Domnul Iisus Hristos nu-L veți putea lua din inima mea”. Nu au avut curaj să-i facă nimic și din acel moment au lăsat-o

⁴ Viorel Ioniță, Daniel Benga, Nicolae Chifăr, Adrian Gabor, Ioan-Vasile Leb, Constantin Păuleanu, *Istoria Bisericească Universală; Vol. I – De la întemeierea Bisericii până în anul 1054*, Editura Basilica, București, 2021, p. 524.

în pace. Prin cinstirea icoanelor, ea a primit în adâncul inimii sale, prin încrucișarea privirii sale cu cea a lui Hristos, iubirea Lui, care este mai puternică decât orice teamă și decât moartea. Și astfel a murit în pace, la o vârstă înaintată, în umbra Sfintelor Icoane după ce a primit Sfânta Euharistie. Aceasta ne arată că icoana, ca instrument al comuniunii cu Dumnezeu este „penultima imagine” a lui Dumnezeu, înainte de a-L vedea „față în față” (cf. 1 Cor 13,12).

Pr. Daniel Benga